

แนวทางการดำเนินการทางวินัยกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
GUIDELINES FOR DISCIPLINARY ACTION IN CASE OF PLAGIARISM OF
ACADEMIC WORKS GOVERNMENT TEACHERS AND EDUCATIONAL PERSONNEL
IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS

เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล และ วิกานดา ชัยรัตน์

SETTAWAT CHOKWORRAKUL AND WIKANDA CHAIRAT

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: June 20, 2022

Revised: October 18, 2022

Accepted: February 20, 2023

บทคัดย่อ

การลอกเลียนผลงานทางวิชาการมีตั้งแต่พฤติกรรมไม่รุนแรงจนถึงพฤติกรรมที่รุนแรง ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งประเภททั่วไปและประเภทวิชาการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2562 โดยมีข้อเสนอแนะและข้อพึงระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น ข้อที่ 5 การคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ รวมทั้งการร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อไปใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ปัญหาการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 2. วิเคราะห์แนวทางการดำเนินการวินัยกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้บริบทพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 โดยบทความนี้เน้นการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย หนังสือตำรา กฎหมายและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวินัยกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

คำสำคัญ: การดำเนินการทางวินัย ลอกเลียนผลงานทางวิชาการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

Academic plagiarism ranges from negligible to severe behavior. According to the announcement of the Central Government Officials and Local Employees Re: General Standards Regarding Selection for Promotion and Appointment of Civil Servants or Local Employees for General and Academic Positions for Higher Level (No. 2), B.E. 2562 (2019) There are suggestions and precautions regarding the evaluation of work to promote academic position of government teachers and local education personnel. Act 5: Illegitimate copying or plagiarism of academic works of others or take the academic work of others or hire others to do academic work including jointly copying or plagiarizing the works of others illegally or to produce academic works, whether there is a remuneration or not to be used to promote academic position is a serious disciplinary offense under section 91 of the government teacher and educational personnel act B.E. 2547. The objectives of this article were to study 1. The problem of plagiarizing academic work of government teachers and education personnel; and 2. Analyze disciplinary action guidelines in case of plagiarism of academic work of government teachers and educational personnel in educational institutions of local government organizations under the context of the Government Teacher and Educational Personnel Act B.E. 2547. This article focuses on the study of documents, research papers, textbooks, laws, and judgments related to disciplinary actions in the case of plagiarism of academic works of government teachers and educational personnel.

Keywords: Disciplinary Proceedings, Plagiarism of Academic Works, Government Teachers and Educational Personnel, Educational Institutions of Local Government Organizations

บทนำ

สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นแหล่งสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งระดับปฐมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษามีตัวชี้วัดที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจะต้องสร้างสรรค์ผลงานในทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ให้ปรากฏต่อสาธารณชน แต่ทั้งนี้การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการจะต้องเป็นไปตามกติกาที่สังคมทางวิชาการกำหนดขึ้น โดยเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานทางวิชาการนั้นจะต้องกระทำโดยผู้สร้างสรรค์เองโดยไม่มีการลอกเลียนจากผลงานของบุคคลอื่น แต่หากจะต้องลอกเลียนก็จะต้องมีการอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อแสดงให้บุคคลอื่น

ได้ทราบว่าเป็นผลงานของผู้ใด โดยการอ้างอิงนั้นจะต้องกระทำโดยวิธีการที่ถูกต้องด้วย (กุลวดี ปุณทริกโกทก, 2561, น. 18-19)

แต่เดิมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูได้กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนส่วนที่ว่าด้วยวินัยและการดำเนินการทางวินัยมาใช้กับข้าราชการครูด้วย ต่อมาเมื่อมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการครูให้สูงขึ้นว่าจะต้องมีการประเมินผลงานทางวิชาการในตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นไปดำรงตำแหน่งด้วย ทำให้ข้าราชการครูจะต้องจัดทำเอกสารที่เรียกว่า “ผลงานทางวิชาการ” เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาประเมินด้วย ทำให้ข้าราชการครูจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการมาจัดทำเป็นผลงานทางวิชาการของตน แต่ปรากฏว่ามีข้าราชการครูจำนวนไม่น้อยที่ใช้วิธีคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นแล้วนำมาอ้างว่าเป็นผลงานของตน ซึ่งการลอกเลียนผลงานทางวิชาการดังกล่าวมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่ลอกเลียนเล็กน้อยไปจนถึงขนาดคัดลอกทั้งเล่ม ข้าราชการครูบางรายอุตส่าห์จัดทำผลงานไว้เป็นอย่างดีเตรียมจะเสนอเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินอยู่แล้ว กลับถูกเพื่อนข้าราชการครูอีกคนหนึ่งแอบนำผลงานดังกล่าวไปเปลี่ยนชื่อเป็นของตนเองแล้วนำไปเสนอเป็นผลงานของตนเสียก่อน สร้างความเจ็บช้ำน้ำใจผู้เป็นเจ้าของผลงานเป็นอย่างมาก ซึ่งคณะกรรมการประเมินจับได้บ้าง จับไม่ได้บ้าง ซึ่งสรุปได้ว่ามีข้าราชการครูจำนวนหนึ่งที่เสนอผลงานทางวิชาการโดยลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นแล้วนำมาอ้างว่าเป็นของตน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเห็นกันว่าเป็นความผิดกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญา แต่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่จะนำมาใช้ลงโทษทางวินัยข้าราชการเหล่านั้นได้ ดังนั้น เมื่อมีการร่างกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ผู้ร่างจึงได้นำความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการมาบัญญัติไว้ในมาตรา 91 โดยถือว่าการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นเพื่อนำไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น เป็นความผิดวินัย และกำหนดให้มีการลงโทษรวมไปถึงผู้ร่วมในการดำเนินการลอกเลียนผลงานทางวิชาการดังกล่าวด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10, 2563, น. 54)

สำหรับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 91 บัญญัติความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2563, ออนไลน์)

นอกจากนี้แล้วพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 33 บัญญัติให้คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2563, น. ก)

กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมตลอดถึงการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ผลตอบแทนอื่นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะเจาะจงที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

ซึ่งต่อมาได้มีประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 33 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ข้อ 32 วรรคแรก พนักงานครูส่วนท้องถิ่น ได้แก่ พนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือให้การศึกษาในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วรรคสอง ให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานครูส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2563, น. ค)

ตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งประเภททั่วไปและประเภทวิชาการ ให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยมีข้อเสนอแนะและข้อพึงระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น ข้อที่ 5 การคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ รวมทั้งการร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อไปใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2563, น. ข)

ตามหนังสือ สำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท 0809.4/ว14 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2565 เรื่อง แจ้งเตือนเกี่ยวกับการประเมินผลงานข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น ประเด็นการจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตนด้วยปรากฏว่า ในการประเมินผลการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ) ของข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยื่นเสนอขอรับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นระดับชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษในรอบประเมินที่ผ่านมา มีข้อสังเกตของคณะกรรมการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ) จากการตรวจประเมินผลงานทางวิชาการ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการลอกเลียนผลงานหรือนำ

ผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตนเองหรือมีการจ้างวานผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตนในหลายกรณี และได้มีการแจ้งให้สำนักงาน ก.จ.จ. ก.ท.จ. ก.อบต.จังหวัด และ ก.เมืองพัทยา แล้วแก่กรณี ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว

จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนมีความประสงค์เพื่อนำเสนอปัญหาการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และเพื่อนำเสนอการวิเคราะห์การดำเนินการทางวินัยกรณีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเป็นอุทาหรณ์เตือนใจไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการลอกเลียนผลงานทางวิชาการ และเพื่อนำเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลทางวิชาการเพื่อใช้กำหนดเป็นแนวทางในการป้องกันการลอกเลียนผลงานทางวิชาการที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

ความหมายของ คำว่า การคัดลอกผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ (Academic Plagiaris)

ตามพจนานุกรม The Compact Edition of the Oxford English Dictionary (COED) ให้ความหมายของคำว่า “Plagiarism” หลายแบบดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563, น. 5-6)

1. การกระทำหรือการปฏิบัติที่ถือว่าการคัดลอก นั่นก็คือ การนำผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนเองโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง (Wrongful appropriation) การขโมย (Purloining) และการตีพิมพ์ข้อความของคนอื่น หรือการแสดงความคิด แนวคิด (วรรณกรรม งานศิลปะ ดนตรี งานประดิษฐ์ เป็นต้น) ของผู้อื่นเสมือนว่าเป็นงานของตนเอง

2. การนำเสนอความคิด แนวคิด ต้นแบบ ข้อความ ส่วนของข้อความ หรืองาน ที่ได้มีการขโมยมาใช้ พจนานุกรมฉบับเดียวกัน ให้ความหมายคำว่า ขโมย (Purloin) คือ นำเอามาอย่างไม่ซื่อสัตย์ โดยเฉพาะในลักษณะเบี่ยงเบนความเชื่อถือ

จากความหมายคำว่า “Plagiarism” คือ “การขโมย” ความคิด อันเป็นความหมายที่ตรงไปตรงมาชัดเจน แต่บ่อยครั้งอาจพบว่ามีนักวิชาการ นิสิต นักศึกษา อาจมีความคิดแบบฉลาดแกมโกงในการตีความหมายที่เข้าข้างตนเอง นอกจากนั้นยังพบปัญหาอื่น ๆ อาทิ ความสับสนกับการอ้างอิงความคิดผู้อื่นด้วยความไม่รู้หรือไม่เจตนา หลากๆ คนตั้งใจกระทำแบบน้ำซุ่น ๆ หรือแบบเอาสี่ข้างเข้าถู ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากการคัดลอกผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ สามารถเป็นธุรกิจที่ทำรายได้อย่างงดงาม และยังทำให้เกิดระบบการรับจ้างทำงาน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการเพิ่มรายได้ปีละเป็นจำนวนมหาศาล ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการแสดงตัวอย่างให้ชัดเจนว่าอะไรคือการคัดลอกผลงานทางวิชาการ โดยเริ่มต้นจากการให้ความหมายของคำว่า “Plagiarism” ดังนี้

“Plagiarism” คือ ความพยายามชักจูงผู้อ่าน ด้วยการนำเอางาน คำพูด หรือคำของคนอื่นมาเป็นของตนเอง “การคัดลอกผลงานทางวิชาการ (Academic plagiarism)” เกิดขึ้นเมื่อผู้เขียนรายงานวิจัย งานวิทยานิพนธ์ ลอกคำจากต้นฉบับมากกว่า 4 คำ โดยปราศจากการใช้เครื่องหมายอัญประกาศ “ ” หรือ เครื่องหมายคำพูดตรง ข้อความที่คัดลอก ทำให้เสมือนว่าเป็นผลงานของตนเอง การถอดความหรือการเขียนในลักษณะแตกต่างจากเดิมแต่

ยังมีความหมายเช่นเดิม (Paraphrasing) โดยปราศจากการอ้างความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงจังหรือปราศจากการเพิ่มเติมผสมผสานข้อความใหม่อย่างเข้าใจอย่างแท้ เป็นแบบอย่างหนึ่งของการคัดลอกผลงานทางวิชาการ

Hengki Wijaya and Kara Eliazabeth Gruber (2018, pp. 17-25) กล่าวว่า การคัดลอกผลงานทางวิชาการ คือ การกระทำที่มีความตั้งใจ หรือเจตนา เพื่อให้ได้รับการยกย่อง หรือได้คุณค่าจากงานเขียนทางวิชาการ การอ้างถึงบางส่วนของทั้งหมดของงานคนอื่นซึ่งเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ โดยปราศจากการอ้างอิงแหล่งที่มาที่เหมาะสม และถูกต้อง

MacLennan (2018, pp. 58-74) กล่าวว่า การคัดลอกผลงานทางวิชาการ คือ ประเด็นความผิดที่แบ่งออกเป็นสองส่วน (Dichotomous) คือ ความผิดโดยเจตนา (Intentional) และความผิดโดยไม่ได้เจตนา (Inadvertent)

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า การคัดลอกผลงานทางวิชาการ หรือการโจรกรรมวรรณกรรม เป็นความผิดที่ปรากฏชัดในการชักจูงให้ผู้อ่านผลงาน เข้าใจว่าเป็นการสร้างสรรค์จากตนเอง ทั้งข้อความ คำพูด แนวคิด วิธีการ เพื่อได้ได้รับการยอมรับ โดยไม่มีการอ้างอิงเจ้าของผลงาน หรือการอ้างอิงไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

อย่างไร คือการลอกเลียนผลงานทางวิชาการ

การนำความรู้และข้อมูลของผู้อื่นมาใช้อย่างถูกต้อง คือ ต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มา เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้สร้างองค์ความรู้ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันตนเองหากว่าบทความที่นำมาใช้นั้นไม่ถูกต้อง และผู้นำองค์ความรู้นั้นไปใช้ ควรเขียนบรรยายของความรู้ด้วยลีลาและโวหารของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สมศีล ฐานวงศ์, 2554, น. 318-319)

การแปลจากภาษาต่างประเทศ กฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครองผู้เขียนบทความดั้งเดิมไว้ ดังนั้นจึงไม่สามารถแปลประโยคต่อประโยค โดยไม่ขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนได้ ถ้าในกรณีต้องการนำความรู้จากบทความต่างประเทศมาใช้ ต้องเรียบเรียงและนำเสนอองค์ความรู้ด้วยลีลาและโวหารของตนเอง รวมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาขององค์ความรู้ด้วย

การทำผลงานทางวิชาการ คือการทำผลงานให้เกิดสิ่งใหม่ ถึงแม้คนเรามีความคิดที่คล้ายกัน แต่ภาษาที่ใช้ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ควรทำความเข้าใจและเรียบเรียงใหม่โดยใช้ภาษาของเราเอง แต่ถ้าไม่แน่ใจว่าความคิดหรือคำพูดที่ใช้ จะเป็นสิ่งที่เราคิดเองหรือไม่ ให้อ้างอิงไว้ก่อนการนำภาษาอื่น คำแปล รูปภาพ แผนภูมิ ตาราง สุนทรพจน์ สำนวน มาใช้ ต้องอ้างอิงแหล่งที่มาทุกครั้ง แม้ว่าเป็นของตนเอง

ผลงานที่เนื้อหาไม่เหมือนกัน แต่รูปภาพที่ปรากฏเหมือนกัน ถือว่าลอกเลียน

ผลงานชื่อเรื่องและเนื้อหาเดียวกัน เพียงแต่เปลี่ยนตัวเลขในกลุ่มตัวอย่าง ถือว่าลอกเลียน

งานวิจัยเรื่องเดียวกัน แต่นำไปตีพิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษในวารสารต่างกัน ต้องมีการแจ้งว่าจะมีการตีพิมพ์ในวารสารอีกฉบับ ทั้งนี้ถ้าตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษแล้วจะตีพิมพ์เป็นภาษาไทยอีก สามารถทำได้ โดยขออนุญาตจากสำนักพิมพ์ก่อน พร้อมทั้งระบุให้ชัดเจนว่า งานชิ้นนี้ได้เคยตีพิมพ์แล้วเป็นภาษาอะไรในวารสารใด

การวิจัยที่ได้รับทุนจากหน่วยงานหนึ่ง ระหว่างทำวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง และงานวิจัยนั้นยังไม่เสร็จสิ้น ไปขอทุนที่หน่วยงานใหม่ และมีกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นจากเดิม เมื่อได้ผลวิจัยแล้ว นำไปตีพิมพ์ในวารสารแต่ไม่ได้อ้างอิงแหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างแรก เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยง Plagiarism จึงควรอ้างอิงงานของผู้อื่นด้วยการ quoting, paraphrasing, summarizing การอ้างคำพูด หรือการคัดลอกข้อความ โดยใส่เครื่องหมายคำพูดกำกับไว้ (Quoting)

การถอดความ (ปรับเปลี่ยนประโยค แต่ยังคงไว้ซึ่งแนวคิดเดิม) (Paraphrasing)

การสรุปความ (Summarizing)

การกระทำผิด (Research misconduct) นั้น นอกจาก Plagiarism แล้ว ยังมีประเภทอื่น ๆ ด้วย ได้แก่

Fabrication (การสร้างข้อมูลขึ้นมาใหม่) falsification (การเปลี่ยนข้อมูล) และ copyright infringement

(การละเมิดลิขสิทธิ์)

Manjet Kaur Mehar Singh and Malini Ganapathy (2018, pp. 159-177) กล่าวถึงการกระทำผิดในการลักษณะการคัดลอกผลงานทางวิชาการ โดยทั่ว ๆ ไปไว้ ดังนี้

1. การอ้างคำต่อคำ (Quoting Verbatim) หรือลักษณะคัดลอกงานของคนอื่นทั้งหมด โดยไม่ได้ปรับแต่งแก้ไขใด ๆ เลย

2. การถอดความ (Paraphrasing) งานของคนอื่นโดยการเปลี่ยนคำบางคำ หรือปรับแก้ไขคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มา

3. การนำผลงานคนอื่นไปขอรับการตีพิมพ์ (Submitting) บางส่วนหรือทั้งหมด โดยอ้างว่าเป็นผลงานของตนเอง

4. การคัดลอกผลงานโดยอัตโนมัติ (Auto Plagiarizing) หรือการคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-Plagiarizing) เป็นลักษณะการคัดลอกผลงานตนเองที่ได้ทำผ่านมาแล้ว และได้รับการประเมินหรือได้รับรางวัลทางวิชาการ โดยไม่มีการอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของต้นฉบับ

5. การอ้างอิงแหล่งที่มาไม่เพียงพอ (Insufficient) หรือทำให้เข้าใจผิด (Misleading) ของแหล่งที่มา ทำให้ผู้อ่านไม่สามารถตรวจสอบว่าอ้างอิงเพียงพอ และถูกต้องในการระบุผลงานต้นฉบับ

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า รูปแบบการลอกเลียนผลงานทางวิชาการมีหลายรูปแบบ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งมีกลวิธีที่ใช้กันหลากหลาย คือ การอ้างคำต่อคำ การถอดความ การนำผลงานคนอื่นไปขอรับการตีพิมพ์ การคัดลอกผลงานโดยอัตโนมัติ การอ้างอิงแหล่งที่มาไม่เพียงพอ การถอดความจากข้อความต้นฉบับ การอ้างอิงข้อมูลไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ข่าวการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผลการประชุม ก.ค.ศ. ครั้งที่ 1/2556 นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2556 ณ ห้องประชุมราชวัลลภ โดยมีรายละเอียดดังนี้สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, น. 3)

พิจารณาลงโทษปลดข้าราชการครู ออกจากราชการ กรณีคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น

ร.มว.ศธ. กล่าวว่า ที่ประชุมได้พิจารณากรณีที่มีข้าราชการครูรายหนึ่งไปคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมากถึง 42 หน้า เพื่อนำไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ เห็นชอบด้วยกับมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจพิจารณาถ้อยแถลงเกี่ยวกับการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการ ว่าผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูรายนั้นเป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นตามมาตรา 91 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งถือเป็นวินัยร้ายแรง โดยบทลงโทษกำหนดไว้เพียง 2 ประการ คือ ปลดออก และไล่ออก

ที่ประชุม ก.ค.ศ. จึงมีมติปลดข้าราชการครูรายนั้นออกจากราชการ จึงขอให้ครูที่จัดทำผลงานทางวิชาการต่าง ๆ ได้รับทราบว่า การลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมา บทลงโทษที่กำหนดไว้รุนแรง จะได้ระมัดระวังและรอบคอบ ไม่นำผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาลอกเลียน

การจ้างทำผลงานทางวิชาการ การรับจ้างทำผลงานทางวิชาการและการคัดลอกผลงานทางวิชาการเป็นความผิดวินัยร้ายแรง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2563, ออนไลน์)

คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะ โดยมีเจตนารมณ์ต้องการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้สั่งสมประสบการณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ จนเกิดความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในตำแหน่งและมีผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่จนเป็นที่ประจักษ์และเกิดประโยชน์กับผู้เรียน ครู สถานศึกษา หรือผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำผลงานดังกล่าวไปขอมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนหนึ่งที่เสนอผลงานทางวิชาการที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่น ชื่อเรื่อง การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ส่วนใหญ่นำเนื้อหาของนักวิชาการมานำเสนอโดยขาดการอ้างอิง เนื้อหาของผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น ซึ่ง ก.ค.ศ. มีมติให้ส่วนราชการต้นสังกัดตรวจสอบและรายงานให้ ก.ค.ศ. ทราบ

ในกรณีดังกล่าวกฎหมายได้กำหนดหลักปฏิบัติไว้ในมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้าง วาน ใช้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ เพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะหรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักการดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบหรือรับจ้างทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ในเรื่องการคัดลอก ลอกเลียนผลงานทางวิชาการนี้ ก.ค.ศ. เคยมีแนววินิจฉัยสรุปได้ว่า การจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ถ้าจะมีการนำผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาอ้างอิงก็ต้องระบุไว้ได้ถูกต้องในเชิงอรรถ และบรรณานุกรมว่าได้มาจากแหล่งค้นคว้าที่ไหน ใครเป็นผู้แต่งหรือวิจัยซึ่งกระทำได้โดยชอบ แต่พฤติการณ์ที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้คัดลอกผลงานวิจัยของผู้อื่นประมาณ 80% โดยไม่มีการ

อ้างอิงไว้โดยชอบตามหลักการวิจัย นั้นเป็นกรณีที่เข้าองค์ประกอบตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แล้ว

ดังนั้น ในกรณีที่ ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วปรากฏว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการและเข้าข่ายตามมาตรา 91 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นนอกจาก ก.ค.ศ. จะไม่อนุมัติให้เลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นแล้ว อาจเข้าข่ายกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงด้วย จึงขอให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูลให้เป็นไปตามหลักการวิจัยในการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะด้วย

หนังสือ สำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท 0809.4/ว14 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2565 เรื่อง แจ้งเตือนเกี่ยวกับการประเมินผลงานข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น ประเด็นการจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตน

ด้วยปรากฏว่า ในการประเมินผลการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ) ของข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยื่นเสนอขอรับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นระดับชำนาญการพิเศษเชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษในรอบประเมินที่ผ่านมา มีข้อสังเกตของคณะกรรมการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ) จากการตรวจประเมินผลงานทางวิชาการ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตนเองหรือมีการจ้างวานผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตนในหลายกรณี และได้มีการแจ้งให้สำนักงาน ก.จ.จ. ก.ท.จ. ก.อบต.จังหวัด และ ก.เมืองพัทยา แล้วแก่กรณี ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาดำเนินตามอำนาจหน้าที่แล้ว

สำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. พิจารณาแล้ว เพื่อให้การประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ) ของข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามมาตรฐานทั่วไปและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และป้องกันการเกิดปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งข้อมูล เรื่อง คุณสมบัติของบุคคล เรื่อง การจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตนซึ่งมีผลนำไปสู่การดำเนินการทางวินัยกับผู้ขอรับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรแจ้งสำนักงาน ก.จ.จ. ก.ท.จ. ก.อบต.จังหวัด ทุกจังหวัด และสำนักงาน ก.เมืองพัทยา ประชาสัมพันธ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยื่นคำขอรับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ ดังนี้ ในการประเมินผลงานข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น หากมีการตรวจสอบพบว่าข้าราชการหรือพนักงานครูฯ ผู้ใดแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติของบุคคล เรื่อง การจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตนให้

นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสั่งระงับหรือยกเลิกการพิจารณาคำขอรับการประเมินของข้าราชการหรือพนักงานครูฯ ผู้นั้น แล้วดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูหรือพนักงานครูฯ ดังกล่าว รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีต่อไป ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวจะถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 91

บทวิเคราะห์การดำเนินการวินัยกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เดิมที่ข้าราชการครูได้อนุโลมใช้ข้อกำหนดด้านวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน จนกระทั่ง พ.ศ. 2540 ได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงบังเกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นแม่บทที่ทำให้ต้องมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว 3 ฉบับ แต่ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยเรื่องวินัยและการรักษาวินัย ไม่ถูกแก้ไขไปด้วย ยังคงเนื้อหาสาระเดิม

วินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดพฤติกรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่กำหนด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทางราชการอย่างมีประสิทธิภาพ

วินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญเป็นอันมากในการบริหารงานด้านการศึกษา เพราะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความใกล้ชิดกับผู้เรียน หากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีวินัย จะทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างไม่เต็มที่ อันจะมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติในวันหน้า

เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัยหรือปฏิบัติตามข้อกำหนดในเรื่องวินัยและการรักษาวินัย จะช่วยให้หน่วยงานทางการศึกษา ผู้บังคับบัญชาระดับต่าง ๆ บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา ตัวข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเองก็มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านการศึกษา มีความภาคภูมิใจในอาชีพ มีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ราชการ ในที่สุดผู้เรียนก็จะได้รับการศึกษาอย่างสมบูรณ์สมเจตนารมณ์ของรัฐ

บทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 91 บัญญัติความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงาน

ทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2563, ออนไลน์)

บทลงโทษตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560 กรณีที่ตรวจพบว่าผู้ขอระบุการมีส่วนร่วมในผลงาน ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือมีพฤติกรรมส่อว่ามีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือนำผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ไปใช้ในการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการโดยอ้างว่าเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือนำผลงานของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับ หรือคัดลอกข้อความใด ๆ จากผลงานเดิมของตนโดยไม่อ้างอิงผลงานเดิมตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในลักษณะที่จะทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานใหม่ หรือละเลยหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นหรือสิทธิมนุษยชน เพื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และกระทำการใด ๆ ที่เบี่ยงเบนผลการศึกษาหรือวิจัยและไม่เสนอผลงานตามความเป็นจริง ให้สถานสถาบันอุดมศึกษามีมติให้งดการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการในครั้งนั้นและดำเนินการทางวินัยตามข้อเท็จจริงและความร้ายแรงแห่งการกระทำผิดเป็นกรณี ๆ ไป และห้ามผู้กระทำความผิดนั้นเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสิบปี นับตั้งแต่วันที่สถานสถาบันอุดมศึกษามีมติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2563, ออนไลน์)

บทลงโทษตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2563 กรณีที่ตรวจพบว่าผู้ขอระบุการมีส่วนร่วมในผลงาน ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือมีพฤติกรรมส่อว่ามีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือนำผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ไปใช้ในการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการโดยอ้างว่าเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือนำผลงานของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับ หรือคัดลอกข้อความใด ๆ จากผลงานเดิมของตนโดยไม่อ้างอิงผลงานเดิมตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในลักษณะที่จะทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานใหม่ ให้สถานสถาบันอุดมศึกษามีมติให้งดการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการในครั้งนั้นและดำเนินการทางวินัยตามข้อเท็จจริงและความร้ายแรงแห่งการกระทำผิดเป็นกรณี ๆ ไป และห้ามผู้กระทำความผิดนั้นเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสิบปีนับตั้งแต่วันที่สถานสถาบันอุดมศึกษามีมติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2564, ออนไลน์)

บทลงโทษตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 กรณีที่ตรวจพบว่าผู้ขอระบุการมีส่วนร่วมในผลงาน ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือมีพฤติกรรมส่อว่ามีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น สร้างข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันไม่มีอยู่จริง (fabrication) บิดเบือนข้อมูลหรือข้อเท็จจริง (falsification) หรือนำผลงานทางวิชาการของผู้อื่นไปใช้ในการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการโดยอ้างว่าเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือนำผลงานของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับ หรือคัดลอกข้อความใด ๆ จากผลงานเดิมของตนโดยไม่อ้างอิงผลงานเดิมตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในลักษณะที่จะทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานใหม่ ให้สถานสถาบันอุดมศึกษามีมติให้งดการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการในครั้งนั้นและดำเนินการทางวินัยตามข้อเท็จจริงและความร้ายแรง

แห่งการกระทำผิดเป็นกรณี ๆ ไป และห้ามผู้กระทำความผิดนั้นเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสิบปี นับตั้งแต่วันที่สภาสถาบันอุดมศึกษามีมติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2565, ออนไลน์)

บทลงโทษ ตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งประเภททั่วไปและประเภทวิชาการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยมีข้อเสนอแนะและข้อพึงระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น ข้อที่ 5 การคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้าง วาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ รวมทั้งการร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อไปใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2563, น. ข)

ข้อกำหนดในเรื่อง **ลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ** ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2563, ออนไลน์)

มาตรา 91 วรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

1. กระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1.1 คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ อันมีเจตนาให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าผลงานนั้นตนกระทำให้ขึ้นด้วยตนเอง ดังมีลักษณะพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1.1.1 เป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนเพื่อนำมาใช้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของผลงานตนเอง

1.1.2 เป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนโดยมีสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 50 ของผลงานตนเอง

1.1.3 เป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนโดยมิได้มีการอ้างอิงตามวิธีการหรือแบบแผน ซึ่งยอมรับกัน

โดยทั่วไป

1.2 นำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาอ้างเป็นของตนเอง หรือนำไปใช้ในนามของตนเอง

1.3 จ้างหรือวาน หรือใช้ผู้อื่นจัดทำผลงานทางวิชาการ

2. เป็นการกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลงานมาเสนอขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ การเลื่อนตำแหน่งหรือการได้รับเงินเดือนสูงขึ้น

คัดลอก หมายถึง ถ่ายทอด หรือดำเนินการลอก หรือนำเอาผลงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นคำต่อคำ หรือโดยถ่ายสำเนาด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ นำเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

ลอกเลียน หมายถึง การนำข้อความ คำพูด ข้อเขียน ผลการคิดค้นที่มีอยู่แล้วมาทำขึ้นใหม่

จ้าง หมายถึง การตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งรับทำของ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้โดยมีค่าตอบแทน

วาน หมายถึง ขอให้ช่วยทำ

ใช้ หมายถึง มอบหมาย หรือออกคำสั่งให้กระทำการ

มาตรา 91 วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ ดังนี้

1. ร่วมกระทำการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ
2. รับผิดชอบผลงานทางวิชาการเพื่อผู้อื่น ไม่ว่าจะมีความตอบแทนหรือไม่
3. เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานที่ลอกเลียนหรือคัดลอก หรือรับจัดทำนั้นไปใช้ตามความมุ่งหมายที่กำหนดตาม

วรรคหนึ่ง

มาตรา 96 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัยจึงต้องได้รับโทษทางวินัยเว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามบทบัญญัติไว้ในหมวด 7

โทษทางวินัยมี 5 สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก ไล่ออก ทั้งนี้ผู้ใดถูกลงโทษปลดออก ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าเป็นลาออกจากราชการ

บทวิเคราะห์องค์ประกอบความผิด กรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 91 บัญญัติความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้าง วาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีความตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจึงแยกองค์ประกอบความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการได้ดังนี้

ผู้กระทำความผิด ได้แก่

1. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ในมาตรา 4 ว่า หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ก. คือ (1) ครูผู้ช่วย (2) ครู (3) อาจารย์ (4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (5) รองศาสตราจารย์ และ (6) ศาสตราจารย์

2. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ใน มาตรา 4 ว่า หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ข (1) (2) (5) (6) และ (7) คือ (1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา (3) รองอธิการบดี และ (4) อธิการบดี (4) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.2 ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ข (3) และ (4) คือ (1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ (3) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.3 ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ค (1) และ (2) คือ (1) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ (2) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด และ (3) ตำแหน่งของข้าราชการที่ ก.ค.ศ. นำมาใช้กำหนดให้เป็นตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การกระทำ ได้แก่

- (1) ลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่น
- (2) เลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น
- (3) ร่วมดำเนินการลอกหรือเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น

วัตถุที่กระทำ คือ ผลงานทางวิชาการ

เหตุจูงใจ เพื่อไปใช้ในการเสนอขอการกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น

แนวทางการนำองค์ความรู้ทางวิชาการของผู้อื่นมาใช้

สำหรับแนวทางทางการนำข้อความที่เป็นองค์ความรู้ทั้งแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยของผู้อื่นมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ งานวิจัย หรือผลงานทางวิชาการ มีแนวทางดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2560, น. 13-15)

1. ในกรณีที่ข้อความที่เราเขียนขึ้น เป็นองค์ความรู้หรือข้อมูลจากผู้อื่นพนธ์ท่านอื่นหรือบทความอื่นและข้อความนั้นผู้อ่านอาจจะต้องการเรียนรู้ที่มาที่ไปให้อ้างอิงบทความเดิมไว้ด้วย

2. จากกรณีในข้อแรก ผู้เขียนควรจะต้องพยายามทวนความ (paraphrase) หรือ ย่อความ (summarize) ด้วยวาจา ลีลา และโวหารของตนเองในการเล่าองค์ความรู้นั้น ๆ ไม่ควรนำลีลาและโวหารของเดิมมาใช้ใหม่ ยกเว้นในกรณีที่การเล่าความหรือทวนความ ไม่สามารถเล่าใหม่ได้ด้วยวาจา ลีลา และโวหารใหม่ได้

3. ในบางกรณีการทวนความหรือย่อความ อาจทำให้ความหมายเปลี่ยนไป หรืออรรถรสในการอ่านเปลี่ยนไป เช่น ความเดิมเป็นร้อยกรอง ความเดิมเป็นการเล่นคำและมีความหมายหลายแง่ให้ผู้อ่านคิดหรือความเดิมประโยคคมตะ ซึ่งผู้อ่านส่วนใหญ่รู้จักดี ในกรณีดังกล่าวผู้เขียนจำเป็นต้องยกข้อความเดิมมาทั้งหมดให้ผู้เขียนใส่ข้อความเดิมไว้ภายในเครื่องหมายอัฒประกาศ พร้อมทั้งอ้างอิงข้อความเดิมด้วย

4. เมื่อเขียนบทความเสร็จทุกครั้งแล้ว ควรตรวจสอบโดยการเทียบบทความที่ตนเขียนกับบทความที่ตนใช้อ้างอิง เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีข้อความใดที่เข้าข่ายการลอกเลียนโดยมิชอบ

5. ในการเขียนบทความ พึงหลีกเลี่ยงการอ่านจากเอกสารอ้างอิงพร้อมกับเขียนต้นฉบับบทความไปด้วย หรือคัดลอกข้อความจากที่อื่นมาแปะในต้นฉบับบทความที่กำลังเขียน ถ้าปฏิบัติตามหลักการนี้ได้โอกาสที่จะบังเอิญเขียนไปตรงกับข้อความในเอกสารอ้างอิงจนเข้าข่าย plagiarism จะเป็นไปได้ยาก ในกรณีที่ผู้เขียนยังไม่แน่ใจว่าข้อความที่ตนเขียนนั้น ซ้ำกับข้อความที่ผู้อื่นเขียนก่อนหน้านี้หรือไม่เหมาะสมหรือไม่ ผู้เขียนอาจจะตรวจสอบโดยโปรแกรมตรวจสอบ plagiarism ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องตลาดได้บางวารสาร

6. ในกรณีที่บทความต้นฉบับที่ผู้เขียนต้องการนำมาอ้างอิงเป็นความที่ตนเขียนเอง หรือข้อความที่ผู้เขียนต้องการเขียนนั้น ผู้เขียนได้เคยเขียนลงบทความอื่นมาแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงข้อกล่าวหาการลอกเลียนตนเองโดยมิชอบ (self-plagiarism) ให้ผู้เขียนพึงปฏิบัติต่อข้อเขียนของตนดังเป็นข้อเขียนของบุคคลอื่น กล่าวโดยย่อคือมีการทวนความหรือย่อความและการอ้างอิงอย่างเหมาะสม

7. การที่ส่งบทความมีข้อความเหมือนกันนั้น ในตัวเองมิได้เป็นการ plagiarism ไปโดยอัตโนมัติหรือการที่ทำการอ้างอิงแล้ว ก็มีใช่เป็นการปฏิเสธว่าข้อความดังกล่าวมิใช่ plagiarism โดยสิ้นเชิง ผู้พิจารณาควรพิจารณาหลักการและเหตุผลและแนวทางปฏิบัติทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นโดยรวม

8. หลักการข้างต้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกรณีของรูปภาพหรือข้อมูลอย่างอื่นได้ด้วย ในกรณีของรูปภาพหรือตารางแสดงข้อมูล ถ้ามีการเผยแพร่ซ้ำจะต้องขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนและมีการอ้างอิงอย่างเหมาะสมด้วย

การอ้างอิง (Citation) และเอกสารอ้างอิง (Reference)

เอกสารอ้างอิง (Reference) หมายความว่า สิ่งที่ใช้อ้างอิงเพื่อสนับสนุนข้อมูล ความเห็น ข้อความ หรือข้อสรุป ที่ผู้พิมพ์เขียนไว้ในงานวิชาการหรืองานวิจัย เอกสารอ้างอิงนี้อาจจะเป็นสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ เช่น ตำรา บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสารทั้งวารสารวิจัยและวารสารทั่วไป ข่าวจากหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ ข้อกฎหมาย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2560, น. 16)

แนวปฏิบัติในการอ้างอิงผลงาน

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการอ้างอิงผลงาน มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2560, น. 16-17)

1. เมื่อผู้พิมพ์คิดว่าข้อความที่ตนเขียนนั้นต้องการเอกสารสนับสนุนผู้พิมพ์ควรที่จะเลือกเอกสารที่เหมาะสมที่สุด มาใช้เพื่อสนับสนุนข้อความนั้น
2. ผู้พิมพ์ต้องอ่านเอกสารที่ตนจะใช้เป็นเอกสารอ้างอิงก่อนเสมอ
3. ไม่ควรอ้างอิงแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (เช่น เว็บไซต์ หนังสือ ตำรา เป็นต้น) หรือบทความทบทวนวรรณกรรม (Review Article) แต่ควรอ้างอิงจากเอกสารที่เป็นนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article)
4. ควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไปจนพรวดเพื่อ

5. ไม่ควรนำบทคัดย่อ (abstract) มาเป็นเอกสารอ้างอิง
6. การอ้างอิงเอกสารที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์แต่ได้รับการตอบรับการตีพิมพ์จากวารสารนั้น ๆ แล้วควรระบุไว้ว่าเป็น “in press” หรือ “forthcoming” ผู้นิพนธ์ควรได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในการอ้างอิงเอกสารชนิดนี้และจะต้องตรวจสอบด้วยว่าเอกสารนั้นได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์จริง
7. การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์ แต่เป็นเอกสารที่ได้เคยส่งเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์ (Submitted) หรือ การอ้างอิงข้อมูลที่ไม่เคยส่งตีพิมพ์ ควรระบุไว้ว่าเป็น “Unpublished data” หรือ “Unpublished observations” และควรได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย อย่างไรก็ตามควรใช้การอ้างอิงเอกสารชนิดนี้อย่างระมัดระวังและใช้ในกรณีที่จำเป็นเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในฐานะผู้ประเมินผลงาน (Peer Reviewer) ไม่ควรนำต้นฉบับบทความที่บรรณาธิการส่งมาให้พิจารณาไปใช้อ้างอิงจนกว่าบทความนั้นจะได้รับการตีพิมพ์เรียบร้อยแล้ว
8. ควรหลีกเลี่ยงการอ้างอิงจากการพูดคุยส่วนตัว (Personal Communication) นอกเสียจากว่าข้อมูลนั้นไม่สามารถหาได้จากแหล่งอื่นแล้วเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ควรระบุชื่อและวันเวลาของผู้ที่พูดคุยไว้ในวงเล็บ ทั้งนี้ควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย
9. เมื่อผู้นิพนธ์ได้ทำการทวนความ (Paraphrase) หรือย่อความ (Summarize) มาจากบทความอื่นไม่ว่าจะเป็นบทความของตนเองหรือบทความของผู้อื่นก็ตาม ผู้นิพนธ์ควรที่จะอ้างอิงเอกสารต้นฉบับนั้นไว้ด้วย
10. ผู้นิพนธ์ต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิงทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา
11. ผู้นิพนธ์ไม่ควรใช้บทความที่ถูกถอดถอน (Retracted Publication) ออกไปแล้วมาเป็นเอกสารอ้างอิง ยกเว้นข้อความที่ต้องการการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอนซึ่งในกรณีเช่นนี้ควรระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่าเป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทวิเคราะห์หลักเกณฑ์การเขียนผลงานทางวิชาการที่ถูกต้อง ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และไม่เป็นการลอกเลียนผลงานทางวิชาการ ตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด

การคัด ลอก เลียน หรืออ้างอิงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นอันอาจจะเข้าข่ายกวนการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 จะต้องเป็นการกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์บางตอนตามสมควร และมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า “แม้จำเลยที่ 1 จะคัด ลอก หรือเลียนงานวรรณกรรมของโจทก์จำนวนประมาณ 30 หน้า จากจำนวนทั้งหมด ประมาณ 150 หน้า อันถือได้ว่าเป็นงานบางตอน แต่การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์มาบางตอนดังกล่าวล้วนเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาสาระที่สำคัญ และมีปริมาณงานเป็นจำนวนมาก จึงถือได้ว่าเป็นการคัดลอก หรือเลียนงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นเกินสมควร

การอ้างอิงต้องอ้างอิงไว้ในส่วนของผลงานทางวิชาการในส่วนที่นำมาจากตำราหรือเอกสารวิชาการอื่น ลำพังแต่การอ้างอิงไว้ในบรรณานุกรมท้ายผลงานทางวิชาการ อาจไม่เพียงพอ

ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า หนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ของจำเลยที่ 1 เป็นหนังสือ คำอธิบายเกี่ยวกับการฝึกอบรมขนาด 8 หน้าที่ จำเลยที่ 1 สามารถที่จะแสดงการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของโจทก์ได้อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการทำเชิงอรรถหรือกล่าวถึงเจ้าของลิขสิทธิ์ เมื่อจำเลยที่ 1 นำข้อความของงานนั้นมาเขียนไว้ในหนังสือของจำเลยที่ 1 ดังที่จำเลยที่ 1 ได้กระทำแล้วในส่วนอื่นๆ ของหนังสือดังกล่าว การที่จำเลยที่ 1 เพียงแต่อ้างอิงถึงชื่อโจทก์และบุคคลอื่นพร้อมงานเขียนรวม 26 รายการ ไว้ในหัวข้อเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม ผู้อ่านย่อมไม่สามารถที่จะทราบได้ว่าข้อความส่วนใดของงานดังกล่าวเป็นงานเขียนของโจทก์ซึ่งจำเลยที่ 1 คัดลอกมา จึงยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของโจทก์ อันจะถือได้ว่าการกระทำของจำเลยที่ 1 เข้าข่ายกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 33 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1908/2546) (ค้นหาคำพิพากษาศาลฎีกา, 2563, ออนไลน์)

ผลงานทางวิชาการที่ “อ้างอิง” ไม่ถูกต้องถือเป็นการ “ลอกเลียน”

คดีปกครองตัวอย่าง คือ กรณีที่ผู้ยื่นขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์โดยเสนอผลงานในประเภท “ตำรา หรือ หนังสือ” ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการในลักษณะของการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และได้มีการอ้างอิงหนังสือต้นฉบับไว้ในบรรณานุกรม โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ณัฐพล สือสิงหนาท, 2558, น. 1-3)

คดีนี้มีประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น อาทิเช่น (1) การจัดทำผลงานทางวิชาการในลักษณะดังกล่าวจะถือเป็นการเสนอผลงานเพื่อใช้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการได้หรือไม่ (2) การจัดทำผลงานทางวิชาการประเภทตำราหรือหนังสือที่มีคุณภาพดีที่ถูกต้องนั้นควรต้องมีการจัดทำและอ้างอิงในลักษณะใด และ (3) ผลจากการจัดทำหรืออ้างอิงไม่ถูกต้องจะส่งผลต่อการเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งอย่างไร

ข้อเท็จจริงในคดีนี้เกิดขึ้นจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ได้เสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์ โดยผลงานทางวิชาการที่เสนอเป็นเอกสารประเภทตำรา หนังสือ ชื่อเรื่อง วัสดุอุตสาหกรรม โดยระบุชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เรียบเรียง ร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ได้พิจารณาตรวจสอบแล้วเห็นว่า เนื้อหาดำราหนังสือของผู้ฟ้องคดีส่วนใหญ่แปลมาจากต้นฉบับหนังสือ Principles of Materials Science and Engineering ของ William F. Smith แบบคำต่อคำในหลายบทและมีการนำรูปประกอบมาใช้เป็นจำนวนมากโดยไม่มีการอ้างอิง จึงมีมติว่าการแปลหนังสือโดยไม่ได้มีการอ้างอิงถือว่าขาดจริยธรรมทางวิชาการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) เห็นว่า กรณีดังกล่าวถือเป็นการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นไปใช้ในการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการโดยปกปิดว่าเป็นผลงานของตนเอง หากปรากฏหลักฐานชัดเจนให้ดำเนินการลงโทษทางวินัยตามมาตรการที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) (ปัจจุบัน คือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กำหนด

ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง และผลปรากฏว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เป็นการแปลโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จึงถือเป็นการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นหรือนำผลงานทางวิชาการของผู้อื่นไปใช้ เป็นการกระทำที่ขาดจริยธรรมและไม่เหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ และสมควรถูกลงโทษทางวินัย จึงมีมติให้งดการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการของ

ผู้ฟ้องคดี และห้ามผู้ฟ้องคดีเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการเป็นเวลา 3 ปี นับจากวันที่มีมติและให้อธิการบดีดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากเคยมีกรณีผู้เสนอผลงานอ้างอิงในบรรณานุกรมก็เพียงพอที่จะถือเป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลแล้ว และการห้ามเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการเป็นเวลา 3 ปี เป็นมาตรการลงโทษที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ยังไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงหรือโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1

การที่ผู้ฟ้องคดีเสนอผลงานทางวิชาการประเภทตำรา โดยแปลเอกสารจากต้นฉบับและอ้างอิงต้นฉบับเฉพาะในบรรณานุกรมเป็นการเสนอผลงานทางวิชาการที่ถูกต้อง หรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีเสนอผลงานทางวิชาการประเภทตำรา หนังสือ ชื่อเรื่อง วัสดุอุตสาหกรรม โดยเป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 90 และยอมรับว่า เนื้อหาส่วนใหญ่แปลมาจากหนังสือชื่อ Principles of Materials Science and Engineering ของ William F. Smith แต่ได้เพิ่มเนื้อหาบางส่วนและได้อ้างอิงหนังสือดังกล่าวไว้ในบรรณานุกรมแล้วนั้น เมื่อเป็นการเสนอผลงานทางวิชาการประเภทตำรา มิได้เสนอเป็นการแปลแต่กลับเพียงแต่อ้างอิงไว้ในบรรณานุกรม ทั้ง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้และดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ควรทราบดีอยู่แล้วว่าการอ้างอิงในผลงานทางวิชาการประเภทตำรา ซึ่งมีใช้เอกสารประกอบการสอนนั้นต้องอ้างอิงตามหลักสากลทั่วไปซึ่งมี 3 วิธี คือ เิงอรธ Quotation และบรรณานุกรม และต้องทำทุกวิธี ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ถูกต้องและถือเป็นการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น โดยปกปิดว่าเป็นผลงานของตนเอง ส่วนกรณีของผู้เสนอผลงานทางวิชาการรายอื่นนั้นเมื่อเป็นการเสนอผลงานในลักษณะเอกสารประกอบการสอนไม่ใช่ตำรา การอ้างอิงในบรรณานุกรมก็เพียงพอที่จะถือเป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 200/2556)

บทสรุป

แนวทางการดำเนินการทางวินัย กรณีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ องค์ประกอบความผิด กรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 90 บัญญัติความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงาน

ทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจึงแยกองค์ประกอบความผิดกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการได้ดังนี้

ผู้กระทำความผิด ได้แก่

1. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ในมาตรา 4 ว่า หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ก. คือ (1) ครูผู้ช่วย (2) ครู (3) อาจารย์ (4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (5) รองศาสตราจารย์ และ (6) ศาสตราจารย์

2. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ใน มาตรา 4 ว่า หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ข (1) (2) (5) (6) และ (7) คือ (1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา (3) รองอธิการบดี และ (4) อธิการบดี (5) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.2 ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ข (3) และ (4) คือ (1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ (3) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.3 ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ค (1) และ (2) คือ (1) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ (2) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด และ (3) ตำแหน่งของข้าราชการที่ ก.ค.ศ. นำมาใช้กำหนดให้เป็นตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การกระทำ ได้แก่ ลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่น เลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น และร่วมดำเนินการลอกหรือเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น

วัตถุประสงค์ที่กระทำ คือ ผลงานทางวิชาการ

เหตุจูงใจ เพื่อไปใช้ในการเสนอขอการกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น

มาตรา 91 วรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

1. กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1.1 คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ อันมีเจตนาให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าผลงานนั้นตนกระทำขึ้นด้วยตนเอง ดังมีลักษณะพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 เป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนเพื่อนำมาใช้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของผลงานตนเอง
- 1.1.2 เป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนโดยมีสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 50 ของผลงานตนเอง
- 1.1.3 เป็นการคัดลอกหรือลอกเลียนโดยมิได้มีการอ้างอิงตามวิธีการหรือแบบแผน ซึ่งยอมรับกัน

โดยทั่วไป

- 1.2 นำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาอ้างเป็นของตนเอง หรือนำไปใช้ในนามของตนเอง
- 1.3 อ้างหรือวาน หรือใช้ผู้อื่นจัดทำผลงานทางวิชาการ

2. เป็นการกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลงานมาเสนอขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ การเลื่อนตำแหน่งหรือการได้รับเงินเดือนสูงขึ้น

คัดลอก หมายถึง ถ่ายทอด หรือดำเนินการลอก หรือนำเอาผลงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นคำต่อคำ หรือโดยถ่ายสำเนาด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ นำเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

ลอกเลียน หมายถึง การนำข้อความ คำพูด ข้อเขียน ผลการคิดค้นที่มีอยู่แล้วมาทำขึ้นใหม่

อ้าง หมายถึง การตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งรับทำของ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้โดยมีค่าตอบแทน

วาน หมายถึง ขอให้ช่วยทำ

ใช้ หมายถึง มอบหมาย หรือออกคำสั่งให้กระทำการ

มาตรา 91 วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ ดังนี้

1. ร่วมกระทำการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ
2. รับจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อผู้อื่น ไม่ว่าจะมีความตอบแทนหรือไม่
3. เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานที่ลอกเลียนหรือคัดลอก หรือรับจัดทำนั้นไปใช้ตามความมุ่งหมายที่กำหนดตาม

วรรคหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

การลอกเลียนผลงานทางวิชาการมีตั้งแต่พฤติกรรมไม่รุนแรงจนถึงพฤติกรรมที่รุนแรง ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งประเภททั่วไปและประเภทวิชาการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยมีข้อเสนอแนะและข้อพึงระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น ข้อที่ 5 การคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรืออ้าง วาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ รวมทั้งการร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อไปใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแหล่งที่หล่อหลอมเจตคติและค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ หากไม่มีการปรับแก้หรือให้ความสำคัญตั้งแต่แรกเริ่ม อาจจะเป็นปัญหาที่ลุกลามไปสู่การพัฒนา

สู่การทุจริตรูปแบบอื่น ๆ เป็นปัญหาการทำลายความน่าเชื่อถือของผลงานทางวิชาการที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศรวมถึงอาจส่งผลไปสู่การเสื่อมถอยของสังคมในมิติอื่น ๆ อย่างร้ายแรง

ดังนั้นสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับปัญหาการลอกเลียนผลงานทางวิชาการและกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษา ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว โดยในปัจจุบันหลายสถานศึกษามีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลที่นิยมใช้ในการตรวจจับการคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยไม่มีการอ้างอิง ได้แก่ eTBLAST, CopyCat (NECTEC) และระบบอักษรวิสุทธิ์ ซึ่งพัฒนาโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมด้วยระบบนี้เป็นจำนวนมากกว่า 96 แห่งทั่วประเทศ เป็นต้น (กุลวดี ปุณทริกโกทก, 2561, น. 18-19) นอกจากนี้แล้วสถานศึกษาควรจัดฝึกอบรม จัดทำคู่มือ ให้ความรู้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ถึงรูปแบบและวิธีการจัดทำผลงานทางวิชาการที่ถูกต้องโดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการสร้างเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้องให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อันจะเป็นการสร้างนักวิชาการทางการศึกษาที่ประกอบด้วยทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีเจตคติและค่านิยมที่ยึดถือคุณธรรมและจริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้สามารถยกระดับทัดเทียมนานาชาติได้ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กุลวดี ปุณทริกโกทก. (2561). การอ้างอิงผลงานทางวิชาการ. *วารสารกฎหมายมหาวิทยาลัยมหิดล*, 1(1), น. 18-19.
- ค้นหาคำพิพากษาศาลฎีกา. (2563). *คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1908/2546*. สืบค้นจาก <https://deka.in.th/view-110887.html>.
- ณัฐพล ลือสิงหนาท. (2563). “ผลงานทางวิชาการที่อ้างอิงไม่ถูกต้อง” ถือเป็นการ “ลอกเลียน”. สืบค้นจาก http://admincourt.go.th/ADMINCOURT/site/09illustration_list-61.html?page=09illustration_list-61&start=25&rowperpage=25.
- บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). *การคัดลอกผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยสิ่งพิมพ์วิทยานิพนธ์ (Academic Plagiarism) “ประเด็นที่เราควรตระหนัก”*. สืบค้นจาก www.grad.chula.ac.th > download > files > Plagiarism, 1-18.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560. สืบค้นจาก www.ratchakitcha.soc.go.th > DATA > PDF > 2560.
- _____. (2564). ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2563. สืบค้นจาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/147/T_0020.PDF.

- _____. (2565). ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2563. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th> > DATA > PDF.
- สมศีล ฌานวังสะ. (2554). “การอ้างอิงหรือพาดพิงทางวิชาการต้องซื่อสัตย์” ใน พระพรหมคุณาภรณ์. นักวิชาการเทศ-ไทย หาคำมาให้แน่ ใช่แค่คิดเอา. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต.. (2565). แจ้งเตือนเกี่ยวกับการประเมินผลงานข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น ประเด็นการจัดทำผลงาน เป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวาน ผู้อื่นทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตน. สืบค้นจาก http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2022/3/27066_1_1647501426928.pdf.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. (2563). ความผิดวินัยกรณีลอกเลียนผลงานทางวิชาการ. สืบค้นจาก www.sesa10.go.th > sesa10> data > aug54.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2563). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. สืบค้นจาก web.krisdika.go.th > law> law2 > A48-20 9999-update.
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2563ก). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542. สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th/servlet/TemplateOrganizeServlet?organize=lomd>.
- _____. (2563ข). ประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไป เกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งประเภททั่วไปและ ประเภทวิชาการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2562. สืบค้นจาก <http://www.local.moi.go.th/newweb2019/web/home>.
- _____. (2563ค). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐาน กลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. สืบค้นจาก <http://www.local.moi.go.th/newweb2019/web/department/detail/13>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2563). การจ้างทำผลงานทางวิชาการ การ รับจ้างทำผลงานทางวิชาการและการคัดลอกผลงานทางวิชาการ เป็นความผิดวินัยร้ายแรง. สืบค้นจาก https://otepc.go.th/th/content_page/item/2732-2019-08-09-06-46-50.html.
- _____. (2563). ข้อกำหนดวินัย และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2560). คู่มือมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทาง วิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *ผลการประชุม ก.ค.ศ. ครั้งที่ 1/2556*. สืบค้นจาก

http://personnel.obec.go.th/personnel/index.php?option=com_content&view=article&id=395:2013-01-30-02-58-00&catid=13:2011-08-11-05-13-55.

Hengki Wijaya, and Kara Eliazbeth Gruber. (2018). Ethics perspective and regulation of plagiarism in Higher Education. *International Journal of Humanities and Innovation (UHI)*, 1(1), pp. 17-25.

MacLennan, H. (2018). Student Perceptions of Plagiarism Avoidance Competencies: An Action Research Case Study. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 18(1), pp. 58-74.

Manjet Kaur Mehar Singh, and Malini Ganapathy. (2018). Understanding Plagiarism from the Lens of First Year Tertiary Level Students. *Pertanika J. Soc. Sci. & Hum*, 26(T), pp. 159-177.

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ ดร.วิกานดา ชัยรัตน์ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล Dr.settawat@gmail.com